

Βιβλίο 1. Κεφάλαιο 27

Ενδεικτικοί διδακτικοί στόχοι

1. Να παρακολουθήσουν οι μαθητές πώς η αντιπαράθεση Κερκυραίων – Επιδαμνίων εξελίσσεται σε σύγκρουση Κερκυραίων – Κορινθίων και κλιμακώνεται επικίνδυνα συμπεριλαμβάνοντας σ' αυτή και άλλες ελληνικές πόλεις.
2. Να συνειδητοποιήσουν, σε συσχετισμό με τα προηγούμενα, ότι κάθε ενέργεια του ενός αντιπάλου προκαλεί αναπόφευκτα την απάντηση του άλλου.
3. Να γνωρίσουν τις ενέργειες και τα μέσα στα οποία καταφεύγουν οι Κορίνθιοι για να υπερισχύσουν των αντιπάλων τους και να εκτιμήσουν τη δύναμη επιρροής τους σε άλλες ελληνικές πόλεις.
4. Να διακρίνουν την πυκνότητα, τη σαφήνεια και την ακρίβεια με την οποία ο Θουκυδίδης αφηγείται τα ιστορικά γεγονότα.

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

Ερωτήσεις ανοικτού τύπου

A. Ελεύθερης ανάπτυξης

1. Να αναπτύξετε τα οφέλη που θα είχαν οι Κορίνθιοι με την εγκατάσταση δικών τους εποίκων στην πόλη της Επιδάμνου.
2. Να εκτιμήσετε τη σημασία που έχει για τους πρώτους κατοίκους της Επιδάμνου η προσέλευση νέων αποίκων στην πόλη με πλήρη πολιτικά δικαιώματα. (Να επισημάνετε πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα).
3. Έχοντας υπόψη τη γεωγραφική θέση της πόλης, αλλά και το γεγονός ότι την πολιορκούσαν οι Κερκυραίοι, να εξηγήσετε την προθυμία με την οποία έσπευσαν πολλοί να εξασφαλίσουν μια θέση ως άποικοι στην Επίδαμνο, είτε συμμετέχοντας προσωπικά στην εκστρατεία που οργάνωναν οι Κορίνθιοι, είτε καταβάλλοντας τα χρήματα που τους ζήτησαν.

4. Κρίνοντας από την υποστήριξη που παρείχαν πολλές πόλεις στην Κόρινθο για την εκστρατεία στην Επίδαμνο να εκτιμήσετε:
 - α. τη διπλωματική δραστηριότητα και την επιρροή που ασκούσε η Κόρινθος στις άλλες ελληνικές πόλεις και
 - β. τις αδυναμίες που παρουσίαζε η πολιτική των Κερκυραίων σ' αυτούς τους τομείς.
5. Σύμφωνα με τα στοιχεία που γνωρίζετε μέχρι τώρα νομίζετε ότι οι Κερκυραίοι μπορούν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τις κορινθιακές δυνάμεις; Αν όχι, ποια λύση τους απομένει; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
6. Να επισημάνετε λέξεις ή φράσεις του κειμένου που δείχνουν την ακρίβεια των εκφραστικών μέσων του Θουκυδίδη¹⁹.

B. Σύντομης απάντησης

1. Ποιες ήταν οι άμεσες ενέργειες των Κορινθίων, όταν έμαθαν ότι πολιορκείται η Επίδαμνος;
2. Με ποια κίνητρα προσήλκυσαν οι Κορίνθιοι εθελοντές για την αποστολή αποίκων στην Επίδαμνο;
3. Ποια ανταπόκριση είχε η ανοιχτή πρόσκληση των Κορινθίων για την αποστολή αποίκων στην Επίδαμνο σύμφωνα με το Θουκυδίδη;
4. Από ποιους ζήτησαν και τι είδους στρατιωτική ενίσχυση συγκέντρωσαν οι Κορίνθιοι;
5. Να υπολογίσετε συνολικά τις δυνάμεις των Κορινθίων για την εκστρατεία στην Επίδαμνο.
6. Ποιες πηγές χρηματοδότησης εκμεταλλεύτηκαν οι Κορίνθιοι για τα έξοδα της εκστρατείας τους στην Επίδαμνο;

¹⁹ Λέξεις ή ονοματικά σύνολα που είναι ή περιέχουν κύρια ονόματα ή αριθμητικά.

**Παραδείγματα ερωτήσεων κλειστού τύπου
ή συνδυασμός ανοικτού και κλειστού τύπου**

1. Να σημειώσετε με X στο αντίστοιχο τετράγωνο τις προτάσεις που αποδίδουν σωστά το περιεχόμενο του κειμένου.
 - Οί Κερκυραίοι δὲ οὐκ ἐπέιθοντο καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐπολιόρχουν τὴν πόλιν.
 - Ἦλθον γὰρ Κορινθίους ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἄγγελοι ὅτι πολιορκοῦνται.
 - Ἐπιδάμνιοι δὲ παρεσκευάζοντο στρατείας.
 - Κορίνθιοι ἐκήρυσσον ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπίδαμνον τὸν βουλόμενον ἰέναι ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ.
 - Οἱ Ἐπιδάμνιοι δὲ οὐκ ἐπέιθοντο καὶ οἱ Κερκυραίοι ἐπολιόρχουν τὴν πόλιν.
 - Κορίνθιοι ἤτησαν Ἐπιδαυρίους καὶ Ἐρμιονῆς χρήματα.
 - Ἥλειοι δὲ παρεσκευάζοντο Κορινθίους δέκα ναυσὶν ξυμπλεῖν.

2. Ποια ἀπὸ τῆς ἀκόλουθης πηγῆς χρηματοδότησης ἀξιοποίησαν οἱ Κορίνθιοι γιὰ νὰ καλύψουν τὰ ἐξόδα τῆς ἐκστρατείας στὴν Ἐπίδαμνο σύμφωνα με τὸν ἱστορικό; Νὰ ἐπιλέξετε τὴ σωστὴ ἀπάντηση καὶ νὰ τὴν τεκμηριώσετε με στοιχεῖα ἀπὸ τὸ κείμενο.
 - Τῆς ἐθελοντικῆς εἰσφορῆς ὅσων συμμετείχαν στὴν ἐκστρατεία.
 - Τὴν ἐπιβολὴ ἐιδικοῦ ἐκτακτοῦ φόρου 50 δραχμῶν σὲ ὅλους τοὺς πολίτες.
 - Τὸ δανεισμό ἀπὸ τὸ κοινὸ ταμεῖο τῆς Πελοποννησιακῆς συμμαχίας.
 - Τὴν προσφορὰ πλοίων, ἀνδρῶν καὶ χρημάτων ἀπὸ συμμάχους καὶ ἀποικίους τοὺς, ὅπως τοὺς Θηβαίους, τοὺς Ἡλείους, Λευκαδίους κλπ.
 - Τὰ χρήματα ποὺ ἔδωσαν οἱ Ἐπιδάμνιοι.
 - Τὴν πώληση τοῦ δικαίωματος νὰ γίνῃ ὅποιος ἀποικὸς ἤθελε ἰσότημιος πολίτης τῆς Ἐπιδάμνου.

2. Γραμματικές ασκήσεις.

1. Να μεταγράψετε το κείμενο που ακολουθεί στους άλλους χρόνους της ίδιας φωνής: *Οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἐπολιορκουν τὴν πόλιν, Κορίνθιοι δὲ παρεσκευάζοντο στρατείαν.*
2. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της λέξης στην παρένθεση.
 - α. Ἦσαν δὲ _____ (τις), _____ (ὄς) οὐκ ἤθελον παραυτίκα ξυμπλεῖν.
 - β. Ναῦς δὲ _____ (τις) παρέσχον καὶ Ἡλεῖοι.
 - γ. Ἄγγέλου _____ (τις) ἐλθόντος ἐκ τῆς Ἐπιδάμου ἠκούομεν τὴν πόλιν, ἐν _____ (ὄς) Κορίνθιοι φρουροὶ _____ (ἀφικνοῦμαι: υπερυντέλικος), πολιορκουμένην.
3. *Οὔτοι ἐδεήθησαν καὶ Μεγαρέων σφᾶς ξυμπροπέμψαι.*
Ἦλθον δὲ αὐτοῖς ἄγγελοι ἐκ τῆς Ἐπιδάμου ὅτι πολιορκοῦνται.
Να ξαναγράψετε τις προτάσεις μεταφέροντας όλες τις κλιτές λέξεις από τον πληθυντικό στον ενικό αριθμό.
4. Να συνδέσετε τα ρήματα και τους ρηματικούς τύπους της στήλης Α με τα γραμματικά χαρακτηριστικά που τους αντιστοιχούν στη στήλη Β. Δυο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
ἐπείθοντο ▶	☐ μετοχή ενεστώτα
πολιορκοῦνται ▶	☐ παρατατικός
μετέχειν ▶	☐ ευκτική ενεστώτα
βούλεται ▶	☐ οριστική ενεστώτα
ἐδεήθησαν ▶	☐ οριστ. παθητ. αορίστου.
κωλύοιντο ▶	☐ απαρέμφατο αορίστου.
παρέσχον ▶	☐ οριστική αορίστου
ἤτησαν ▶	☐ μετοχή αορίστου β΄
ἐκήρυσσον ▶	☐ μετοχή αορίστου
καταθέντα ▶	☐ οριστική αορίστου β΄
πλέοντες ▶	☐ ευκτική μέλλοντα
ξυμπροπέμψαι ▶	☐ απαρέμφατο ενεστώτα

3. Συντακτικές ασκήσεις

1. Να γράψετε τα αντικείμενα των ρημάτων και των ρηματικών τύπων και να σημειώσετε ποια από αυτά τα ρήματα είναι μονόπρωτα και ποια δίπρωτα, έτσι όπως συντάσσονται στο κείμενο.

Ρήματα / Ρηματικοί τύποι	Αντικείμενο 1	Αντικείμενο 2	Μονό- πρωτα	Δίπρω- τα
έπολιόρκουν				
παρεσκευάζοντο				
μετέχειν				
καταθέντα				
καταβάλλοντες				
έδεήθησαν				
ήτησαν				
ξυμπλείν				

2. *ξυμπλείν, μετέχειν, ξυμπροπέμψαι, πλείν, ιέναι:*
- Να γράψετε ποια είναι η συντακτική θέση των απαρεμφάτων.
 - Να σημειώσετε τα ρήματα από τα οποία εξαρτώνται.
 - Να δείξετε σε κάθε περίπτωση, αν πρόκειται για ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία.
3. Να συνδέσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς της στήλης Β με τη σημασία που έχει καθένας στο κείμενο στη στήλη Α και να σημειώσετε το ρήμα ή το ρηματικό τύπο που προσδιορίζουν στη στήλη Γ. Δυο από τις σημασίες της στήλης Α δεν αντιστοιχούν σε κάποιο προσδιορισμό.

Α	Β	Γ
δηλώνει:	ο επιρρηματικός προσδιορισμός	προσδιορίζει το
τόπο ▶	☐ <i>ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου</i>	
χρόνο ▶	☐ <i>τὸ παραντίκα</i>	
μέσο ▶	☐ <i>ναυσὶ</i>	
τρόπο ▶	☐ <i>ἐπὶ τῇ ἴσῃ</i>	
σκοπό ▶	☐ <i>ἅμα</i>	
αἰτία ▶	☐ <i>ἐξ τὴν Ἐπίδαμνον</i>	

4. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς το είδος των δευτερευουσών προτάσεων και να σημειώσετε με X στην αντίστοιχη θέση, αν είναι ονοματικές ή επιρρηματικές.

δευτερεύουσα πρόταση		είδος	νμ	πε
α.	<i>ὡς δ' οὐκ ἐπείθοντο</i>		☐	☐
β.	<i>ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθον ἄγγελοι</i>		☐	☐
γ.	<i>ὅτι πολιορκοῦνται</i>		☐	☐
δ.	<i>εἰ δέ τις τὸ παραντίκα μὴ ἐθέλει ξυμπλεῖν</i>		☐	☐
ε.	<i>οἷ παρέσχον πέντε</i>		☐	☐

- β. Για το (α) και το (γ) να γράψετε με ποιους άλλους συνδέσμους εισάγονται αυτού του είδους οι προτάσεις.

4. Λεξιλογικές - σημασιολογικές ασκήσεις

1. Ποιες από τις λέξεις της στήλης Α μπορούν να συνταχθούν ως αντικείμενα των ρημάτων της στήλης Β στη νέα ελληνική; Να γράψετε μια πρόταση για κάθε περίπτωση.

A	B
κίνητρα, προσπάθεια	κηρύσσω
πόλεμος, αποζημιώσεις	παρέχω
απεργία, δυνατότητα	καταβάλλω

2. Να γράψετε τις μετοχές των ρημάτων της αρχαίας που διατηρούνται στη νέα ελληνική, σε σύνθεση ή απλές, με ή χωρίς αύξηση ή αναδιπλασιασμό, και να συμπληρώσετε κενά των προτάσεων που ακολουθούν επιλέγοντας κάθε φορά την κατάλληλη από αυτές.

A. Ρήματα - μετοχές

<i>ἐπείθοντο:</i>	
<i>ἐκήρυσσον</i> (μτχ. μέσης φωνής):	
<i>καταβάλλοντες</i> (μτχ. μέσης φωνής):	
<i>πολιορκοῦνται:</i>	
<i>ἦσαν:</i>	

B. Συμπλήρωση κενών²⁰.

- α. Στην εκδήλωση για την συμπλήρωση της χιλιετίας _____ ήταν ο πρόεδρος της δημοκρατίας, ο πρωθυπουργός, πολλοί βουλευτές και άλλοι επίσημοι.
- β. Η διάσημη ηθοποιός που έφθασε χθές στο αεροδρόμιο της Αθήνας για το γύρισμα της νέας της ταινίας ήταν για πολλή ώρα _____ από τους δημοσιογράφους.
- γ. Είμαι _____ ότι με τις ικανότητες σου θα ξεπεράσεις εύκολα όλα τα εμπόδια και θα επιτύχεις το σκοπό σου.
- δ. Ένας επικίνδυνος κακοποιός, _____ από καιρό, συνελήφθη χθες μετά από πληροφορίες που έδωσε άγνωστος στην αστυνομία.
- ε. Φαινόταν γλωμή και _____. Η ασθένειά της την είχε ταλαιπωρήσει πολύ την τελευταία εβδομάδα.

3. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις ομόρριζές τους στη Β στήλη. Δυο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν²¹.

A	B
ἐπέιθοντο ▶	☐ προσηλυτισμός
ἀποικία ▶	☐ ανακωχή
ἰέναι ▶	☐ άχρηστος
μετέχειν ▶	☐ πληθωρισμός
	☐ θεμέλιο
καταθέντα ▶	☐ διαιτητής
μένειν ▶	☐ συνοικισμός
	☐ πλοηγός
ἦλθον ▶	☐ ιστορία
πλείν ▶	☐ απίθανος
ἤτησαν ▶	☐ εισιτήριο

²⁰ παρόντες, πολιορκημένη, πεπεισμένος, επικηρυγμένος, καταβεβλημένη.

²¹ ἐπέιθοντο- απίθανος, ἀποικία- συνοικισμός, ἰέναι- εισιτήριο, μετέχειν- ανακωχή, καταθέντα- θεμέλιο, μένειν- μόνιμος, ἦλθον- προσηλυτισμός, πλείν- πλοηγός, ἤτησαν- διαιτητής, χρήματα- άχρηστος.

χρήματα ▶

○ μόνιμος

5. Εργασίες για το σπίτι

1. Να αναπτύξετε ποιο σκοπό υπηρετούσε η ενέργεια των Κορινθίων να οργανώσουν αποστολή αποίκων στην Επίδαμνο. Συγκεκριμένα να επισημάνετε:
 - α. Ποιο θα ήταν το πρακτικό όφελος για τους Κορινθίους και
 - β. Ποιες θα ήσαν οι συνέπειες ή τα οφέλη για τους κατοίκους της Επίδαμνου.
2. Αφού γράψετε τα ρήματα του κεμένου, να αφηγηθείτε με δικά σας λόγια τα γεγονότα του κεφαλαίου 27, ακολουθώντας τη σειρά με την οποία τα αναφέρει ο ιστορικός.